

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

Страховий менеджмент

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь магістр

факультет обліку та фінансів

Полтава
2024 – 2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Страховий менеджмент для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Мова викладання державна

Розробник: Зоря Світлана, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, доцент;

«02» вересня 2024 року

Світлана ЗОРЯ

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування протокол від «02» вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми
Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок

«02» вересня 2024 року

Олексій ЗОРЯ

Схвалено головою ради з якості
вищої освіти спеціальності
Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок

Світлана ЗОРЯ

протокол від «02» вересня 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів	5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1; 072ФБССФР_мд_2024
Семестр	1
Лекції (годин)	26
Практичні (годин)	24
Самостійна робота (годин)	100
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань з підготовки та реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне формування й використання потенціалу страхових компаній і гармонізацію фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Банківська справа та страхування (в частині дисципліни Страхування, що включена до предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра).

4. Компетентності:

загальні (ЗК):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

спеціальні (фахові) (ФК):

ФК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

ФК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку;

ФК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку;

ФК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;

ФК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку;

ФК09. Здатність розробляти технічні завдання для проектування інформаційних систем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

5. Програмні результати навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.	Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері страхування та управляти ними.
ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.	Застосовувати управлінські навички у сфері страхування
ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень.	Застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень.
ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.
ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи (презентації, ілюстрування); практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною, науковою літературою, нормативно-правовими актами, робота з джерелами в мережі Інтернет); методи письмового контролю (контрольна робота); методи самостійної роботи (завдання самостійної роботи); методи формування пізнавальних інтересів (створення ситуації інтересу і новизни навчального матеріалу; метод відповідей на запитання і опитування думок здобувачів вищої освіти); методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни, вказання на недоліки, зауваження); інтерактивні методи навчання (дискусії, мозковий штурм, інтерактивної взаємодії); комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, елементів дистанційного навчання).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту. Поняття страхового менеджменту та його складові. Система страхового менеджменту: суб'єкти, функції і принципи управління. Правове забезпечення страхування. Управління процесом створення страхових організацій та ліцензування страхової діяльності. Соціальна відповідальність страховика як детермінанта розвитку страхового бізнесу.

Тема 2. Ресурсний потенціал та система управління страховика. Сутність та складові ресурсного потенціалу страховика. Кадровий потенціал страховика. Інформаційний потенціал страховика. Фінансовий потенціал страховика. Система управління страховика: сутність та ключові вимоги. Органи управління та контролю страховика. Загальні збори акціонерів (учасників) страховика. Наглядова рада страховика. Виконавчий орган страховика. Керівники страховика. Система внутрішнього контролю страховика. Підрозділ з контролю за дотриманням норм (комплаєнс).

Тема 3. Планування у страховій діяльності. Економічна сутність, принципи та етапи планування в менеджменті страхової діяльності. Фінансова стратегія страховика. Роль бізнес-планування в управлінні страховою компанією. Бізнес-план страховика: структура та характеристика його окремих розділів. Особливості бюджетування в страховій організації.

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту. Сутність, завдання та функції комунікацій в процесі управління діяльністю страхової компанії. Інформаційне забезпечення менеджменту страхової діяльності. Значення інформаційних технологій в діяльності страховика.

Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі.

Сутність та структурні елементи страхового маркетингу. Особливості застосування маркетингу у діяльності страхових компаній. Інструменти управління маркетинговою діяльністю страховика. Основні етапи впровадження маркетингу в діяльність страхової компанії. Завдання та функції служби маркетингу страхової компанії. Цифровий маркетинг як основа підвищення

страхової культури та забезпечення ефективності управління діяльності страховика. Підвищення ефективності страхового менеджменту за допомогою інструментів digital-маркетингу страхових послуг.

Тема 6. Управління ризиками у страховика. Сутність та класифікація ризиків страховика. Відбір ризиків на страхування як ключовий елемент страхового менеджменту. Андерайтингова політика страховика. Побудова страхових тарифів та управління тарифною політикою страховика. Система управління ризиками страховика. Стратегія управління ризиками та особливості її реалізації. Правила ризик-менеджменту. Етапи управління ризиками страховика. Методи управління ризиками у діяльності страховика. Принципи управління ризиками страховика.

Тема 7. Урегулювання страхових претензій. Процедура врегулювання страхових претензій. Служба врегулювання претензій: її завдання, функції та місце в страховій компанії. Принципи врегулювання страхових претензій. Етапи процедури врегулювання страхових претензій. Експертиза причин і наслідків страхового випадку. Управління страховими виплатами. Організація процесу врегулювання страхових претензій. Регресні вимоги. Роль служби безпеки у врегулюванні страхових претензій.

Тема 8. Управління грошовими потоками страховика. Сутність, мета та значення управління грошовими потоками страховика. Напрями оптимізації грошових потоків страхової компанії. Забезпечення ефективності управління грошовими потоками страховика.

Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика. Фінансова надійність страховика: сутність та фактори впливу. Принципи та інструментарій оцінювання фінансового стану страхової компанії. Склад, структура та процес формування страхових резервів. Забезпечення фінансової стійкості страховика. Управління платоспроможністю та інвестиційною діяльністю страховика.

Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях. Система фінансового моніторингу: сутність та рівні. Завдання, обов'язки та права страховика як суб'єкта первинного фінансового моніторингу. Фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу та критерії ризику. Впровадження страховими компаніями правил фінансового моніторингу.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	18	4	4	10
Тема 2. Ресурсний потенціал та система управління страховика	14	2	2	10
Тема 3. Планування у страховій діяльності	14	2	2	10
Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	14	2	2	10
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	14	2	2	10
Тема 6. Управління ризиками у страховика	14	2	2	10
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	14	2	2	10
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	16	4	2	10
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	16	4	2	10
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	16	2	4	10
Усього годин	150	26	24	100

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	4
Тема 2. Ресурсний потенціал та система управління страховика	2
Тема 3. Планування у страховій діяльності	2
Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	2
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	2
Тема 6. Управління ризиками у страховика	2
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	2
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	2
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	2
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	4
Разом	24

9 Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 072ФБССФР_мд_2024
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	10
Тема 2. Ресурсний потенціал та система управління страховика	10
Тема 3. Планування у страховій діяльності	10

Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	10
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	10
Тема 6. Управління ризиками у страховика	10
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	10
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	10
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	10
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	10
Разом	100

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом виконання завдань самостійної роботи здобувачами вищої освіти денної форми здобуття освіти.

11. Оцінювання результатів навчання 072ФБССФР_мд_2024

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними. ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку. ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського, страхового менеджменту та управління фондами для прийняття рішень. ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів. ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.	Форми поточного контролю: виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи (підготовка тез доповіді; виконання письмових домашніх завдань); підсумкова контрольна робота. Форма семестрового контролю: екзамен.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни 072ФБССФР_мд_2024

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи		підсумкова контрольна робота ³	
		підготовка тез ¹	виконання домашніх завдань ²		
Тема 1. Сутність і значення страхового менеджменту	3	5	30	15	3
Тема 2. Ресурсний потенціал та система управління страховика	3				3
Тема 3. Планування у страховій діяльності	3				3
Тема 4. Комунікації та інформаційне забезпечення страхового менеджменту	3				3
Тема 5. Управління маркетинговою діяльністю в страховому бізнесі	3				3
Тема 6. Управління ризиками у страховика	3				3
Тема 7. Урегулювання страхових претензій	3				3
Тема 8. Управління грошовими потоками страховика	3				3
Тема 9. Управління фінансовою надійністю страховика	3				3
Тема 10. Фінансовий моніторинг у страхових організаціях	3				3
Підготовка тез	-	5	30	15	5
Виконання домашніх завдань	-	-			30
Підсумкова контрольна робота	-	-	-	15	15
Екзамен	-	-	-	-	20
Разом	30	5	30	15	100

¹протягом семестру здобувачі вищої освіти готують тези доповіді в розрізі тем навчальної дисципліни, з якими доповідають на міжнародній, всеукраїнській, студентській науково-практичній конференції, засіданні наукового гуртка, підсумковій конференції (круглому столі) за результатами вивчення дисципліни, тощо. При цьому бали (максимум 5 балів) виставляються окремою позицією;

²протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують домашні завдання по кожній темі навчальної дисципліни (за кожну тему отримуючи максимум 3 бали) при цьому бали виставляються сумарно (максимум 30 балів) окремою позицією;

³в кінці семестру передбачено написання підсумкової контрольної роботи (максимум 15 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією.

Шкала та критерії оцінювання

Виконання практичних завдань

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання практичних завдань, належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні практичних завдань, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, не можливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти виконати практичні завдання, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

Виконання завдань самостійної роботи (підготовка тез доповіді)*

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез та виступі з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській, студентській науково-практичній конференції, засіданні наукового гуртка, підсумковій конференції (круглому столі) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення

	професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку підготовки наукових тез доповіді (без виступу) на міжнародну, всеукраїнську, студентську науково-практичну конференцію, засідання наукового гуртка, підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності підготовлених наукових тез доповіді на міжнародну, всеукраїнську, університетську конференцію, підсумкову конференцію (круглий стіл) за результатами вивчення дисципліни, що не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.

* Здобувач вищої освіти має змогу протягом семестру підготувати одні тези доповіді

Виконання завдань самостійної роботи (виконання домашніх завдань)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку правильного виконання завдань та належного їх оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
2	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему) у випадку незначних помилок при виконанні домашніх завдань, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1	здобувач вищої освіти отримує за кожну тему у випадку допущення суттєвих

	помилки чи фрагментарному відображенні матеріалу при виконанні домашніх завдань, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, неможливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності належно оформлених домашніх завдань, що свідчить про відсутність володіння навичок самостійної роботи та не дає в цілому можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання.

*Підсумкова контрольна робота**

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Теоретичне питання</i>	
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, проте якість відповіді констатує вільне володіння теоретичним матеріалом, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах означеного питання, чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері

	страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, не можливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про відсутність знань та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
<i>Задача</i>	
3	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
2	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, не можливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	у випадку не можливості здобувача вищої освіти виконати задачу, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

**Підсумкова контрольна робота включає 5 питань, із них 4 запитань теоретичного характеру та 1 задача. Кожне питання (в т. ч і задача), оцінюється у 3 бали.*

Шкала та критерії оцінювання

Екзамен*

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Теоретичне питання</i>	
5	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання повної та чіткої відповіді на теоретичне питання, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
3-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку надання неповної чи не точної відповіді, проте якість відповіді констатує вільне володіння теоретичним матеріалом, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1-2	здобувач вищої освіти отримує у випадку допущення суттєвих помилок у відповідях, володінні тільки загальним понятійним апаратом в межах означеного питання, чи фрагментарному розкритті теоретичного питання, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, не можливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	здобувач вищої освіти отримує у випадку відсутності відповіді (правильної) на теоретичне питання, що свідчить про відсутність знань та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
<i>Практичне завдання</i>	
8-10	здобувач вищої освіти отримує у випадку правильного виконання задачі, належного її оформлення, що свідчить про високий рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на високому рівні застосовувати

	інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на високому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
5-7	здобувач вищої освіти отримує у випадку виявлення незначних методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про достатній рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, вміння на достатньому рівні застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
1-4	здобувач вищої освіти отримує у випадку наявності значної кількості методичних помилок при виконанні та оформленні задачі, що свідчить про низький рівень здібностей та навиків використовувати фундаментальні закономірності розвитку страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності, недостатній рівень навиків застосовувати інноваційні підходи та управлінські навички у сфері страхування, застосовувати поглиблені знання в сфері страхового менеджменту для прийняття рішень, а також відсутність можливості на достатньому рівні обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів, неможливість оцінювати ступінь складності завдань при плануванні у страховій діяльності та опрацюванні її результатів.
0	у випадку неможливості здобувача вищої освіти виконати задачу, що свідчить про відсутність знань та здібностей застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання та інтерпретації практичних завдань, та не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни

*Екзамен складається з 2-х теоретичних питань та 1-го практичного завдання. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер, під'єднаний до мережі Internet. Програмне забезпечення: OS Windows, MS Office, PowerPoint, хмарні додатки Google, Internet-браузери, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформа Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, репозитарій ПДАУ.

13. Політика навчальної дисципліни

- щодо термінів виконання та перескладання: виконання та перескладання здобувачами вищої освіти за всіма формами контролю здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу

в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/tugpjh>) та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/kxsxeu>).

- **щодо академічної доброчесності:** здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (<http://surl.li/tecyhx>). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; зазначення посилань на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень тощо; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Процедура розгляду справ щодо порушення норм академічної доброчесності учасниками освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про Комісію з академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету (<http://surl.li/wperxc>). Спеціальні та локальні нормативно-правові акти з питань забезпечення академічної доброчесності представлено на сторінці Академічна доброчесність ПДАУ (<http://surl.li/dvigaf>);

- **щодо відвідування занять:** у відповідності до п. 7.9.11 Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/tugpjh>) відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в електронному журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету;

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (<http://surl.li/emjzef>);

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<http://surl.li/kxsxeu>).

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Алескерова Ю. В., Салькова І. Ю., Федоришина Л. І. Страховий менеджмент : підруч. Вінниця : ВНАУ, 2019. 294 с.

2. Аранчій В. І., Остапенко О. М., Остапенко Т. М. Страховий менеджмент : навч. посіб. Полтава : ПДАА, 2018. 215 с.

3. Опальчук Р.М. Страховий менеджмент: навч. посіб. Київ : ЦП «Компринт», 2023. 251 с.

4. Про страхування : Закон України від 18 листоп. 2021 р., № 1909-IX / *Відомості Верховної ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

5. Сіренко Н. М., Мельник О. І., Шишпанова Н. О. Страхувальний менеджмент : навч. посіб.; Миколаїв. нац. аграр. ун-т. Миколаїв : МНАУ, 2020. 179 с.

Допоміжні

1. Білик О. І., Савчин О. І. Страхувальний менеджмент : навч. посіб. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 304 с.

2. Борисюк О. В. Страхувальний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 102 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/borysiuk_SM-.pdf.

3. Господарський Кодекс України / Відомості Верховної ради України від 16 січ. 2003 р., № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

4. Дорошенко О. О., Зоря С. П., Дроботя Я. А. Оподаткування прибутку страхових компаній : матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років (м. Полтава, 17-18 травня 2023 року). – Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. С. 184–185.

5. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Цифровий маркетинг як основа підвищення страхової культури та забезпечення ефективності управління діяльності страховика. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 66. С. 232-236. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/42.pdf.

6. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Підвищення ефективності страхового менеджменту за допомогою інструментів digital-маркетингу страхових послуг. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 2(02). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/75> DOI: 10.32782/dees.2-19.

7. Зоря О.П., Зоря С.П., Капаєва Л.М. Теоретико-методологічні засади страхування інвестиційних ризиків у системі управління ними. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 69. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/69-2022>.

8. Зоря О.П., Зоря С.П., Мауер Д. Р. Роль страхування у системі забезпечення продовольчої та економічної безпеки у період воєнного стану в Україні. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 3(03). URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/105/97> DOI: 10.32782/dees.3-7.

9. Зоря С. П. Особливості конкуренції на страховому ринку України. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 4 (178). С. 274–279.

10. Зоря С. П. Перестрахування як ключова складова стабільного функціонування страхового ринку. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 1 (12). Полтава : ПДАА. 2016. С. 180 – 186.

11. Зоря С. П., В. Д. Чумак, Мисник Т. Г. Особливості функціонування страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6783>.

12. Зоря С. П., Малахова Н. П. Формування фінансових результатів діяльності страховика. *Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики* : матеріали IV Всеукраїнської науково-

практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 1 грудня 2017 р. Полтава, 2017. С. 56–58.

13. Зоря С. П. Економічна сутність та напрями оцінки конкуренції на страховому ринку. Збірник наукових праць науково-практичної конференції професорсько-викладацького складу Полтавської державної аграрної академії за підсумками науково-дослідної роботи в 2019 році (м. Полтава, 22-23 квітня 2020 року). Полтава : РВВ ПДАА, 2020. С. 155–157.

14. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.

15. Клапків Ю. М. Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

16. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навч. посіб. Кропивницький : ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307 с.

17. Про затвердження Положення про авторизацію надавачів фінансових послуг та умови здійснення ними діяльності з надання фінансових послуг : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 199 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0199500-23#Text>.

18. Про затвердження Положення про характеристики та класифікаційні ознаки класів страхування, особливості здійснення діяльності зі страхування та укладання договорів за класами страхування : Постанова правління НБУ від 19 груд. 2023 р., № 166. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0182500-23#Text>.

19. Про затвердження Положення про таємницю страхування : Постанова правління НБУ від 25 груд. 2023 р., № 182. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0166500-23#Text>.

20. Про затвердження Положення про добровільний вихід з ринку страховика та передачу страховиком страхового портфеля : Постанова правління НБУ від 29 червн. 2024 р., № 184. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0184500-23#Text>.

21. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика : Постанова правління НБУ від 27 груд. 2023 р., № 194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#Text>.

22. Про затвердження Положення про порядок формування страховиками технічних резервів : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 203. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0203500-23#Text>.

23. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 01 лип. 2004 р. № 1961-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text/>

24. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 21 трав. 2024 р. № 3720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3720-IX#Text>.

25. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Закон України від 09 лют. 2012 р. № 4391-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>.

26. Про затвердження Положення щодо провадження діяльності зі страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою : Постанова правління НБУ від 20 жовт. 2021 р., № 108. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0108500-21#Text>.

27. Про затвердження Положення про вимоги до структури власності надавачів фінансових послуг : Постанова правління НБУ від 14 квітн. 2021 р., № 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0030500-21#Text>.

28. Про затвердження Положення про порядок розкриття інформації небанківськими фінансовими установами : Постанова правління НБУ від 05 листоп. 2021 р., № 114. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114500-21#Text>.

29. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 груд. 2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.

30. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : Постанова правління НБУ від 29 груд. 2023 р., № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>.

31. Про розміри страхових сум за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Постанова правління НБУ від 30 трав. 2022 р., № 109. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0109500-22#Text>.

32. Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів та умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування та про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України : Постанова правління НБУ від 30 черв. 2022 р., № 135. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0135500-22#Text>.

33. Про затвердження Положення про порядок підготовки та оновлення плану безперервної діяльності, плану відновлення діяльності та плану фінансування страховика: Постанова правління НБУ від 21 черв. 2024 р., № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0074500-24#Text>.

36. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січ. 2001 р. № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

34. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 груд. 2021 р., № 1953-IX / Відомості Верховної ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.

35. Прокопчук О.Т., Цимбалюк Ю. А., Власюк С. А. Інвестиційна складова менеджменту страхових організацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №17. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2021/6.pdf.

36. Сокиринська І. Г., Журавльова Т. О., Аберніхіна І. Г. Страховий менеджмент : навч. посіб. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. 300 с.

37. Стешенко О. Д. Страховий менеджмент : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 50 с.

38. Ткаченко К. Інструменти страхового менеджменту та напрями їх

удосконалення. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 3. С. 97–104.

39. Томілін О., Краснікова О., Гечбаія Б., Зоря С., Дроботя Я., Синиця Ю. Управління ризиками в аграрному секторі: фінансовий аспект. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2023. Том. 4(51). С. 147–162. URL: <https://doi.org/10.55643/fcapter.4.51.2023.4096>.

40. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Зоря С. П. Напрями аналізу прибутковості діяльності страхової компанії. *Інфраструктура ринку*. 2024. Вип. 76. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2024/76_2024/15.pdf.

41. Фомина В.С. Роль бізнес-планування в управлінні страховою компанією. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/156.pdf.

42. Юдіна С.В. Гуржий Т.О., Конспект лекцій з дисципліни «Страховий менеджмент». Кам'янське: ДДТУ, 2024. 310 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація страховий бізнес (АСБ) – об'єднання учасників страхового ринку України: веб-сайт. URL: <https://insurancebiz.org/>.

2. Державний комітет статистики України : веб-сайт. URL: ukrstat.gov.ua.

3. Кабінет Міністрів України (Урядовий портал): веб-сайт. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.

4. Ліга страхових організацій України (ЛІСОУ). : веб-сайт. URL: <http://uainsur.com/>.

5. Міністерство Фінансів України : веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.

6. Моторне (транспортне) страхове бюро України (МТСБУ) : веб-сайт. URL: <https://mtsbu.ua/>.

7. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.

8. Національна асоціація страховиків України веб-сайт. URL: <https://www.nasu.com.ua/>.

9. Офіційні сайти страхових компаній України.

10. Ядерний страховий пул України: веб-сайт. URL: <https://nuclearpool.com.ua/about>.

11. Insurance Europe : веб-сайт. URL: <http://www.insuranceeurope.eu/>.

12. FORINSURER : веб-сайт. URL: <https://forinsurer.com/>.